

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET KVATRUČ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br.4899/02)

PRESUDA

STRASBOURG

18. studenoga 2004.

*Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44.
§ 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Kvatruč protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

- g. C.L. ROZAKIS, *predsjednik*,
 - gđa F. TULKENS,
 - gđa N. VAJIĆ,
 - gđa S. BOTOCHAROVA
 - g. A. KOVLER,
 - g. V. ZAGREBELSKY,
 - gđa E. STEINER, *suci*,
 - i g. S. NIELSEN, *tajnik Odjela*,
- nakon vijećanja zatvorenog za javnost 28. listopada 2004.,
donosi sljedeću presudu koja je donesena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 4899/02) protiv Republike Hrvatske kojeg je hrvatski državljanin g. Zoran Kvatruč ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") dana 19. siječnja 2002. godine.

2. Hrvatsku je Vladu ("Vlada") zastupala njena zastupnica, gđa L. Lukina-Karajković.

3. 22. svibnja 2003. godine Sud je određene prigovore proglasio nedopuštenima te odlučio o prigovoru koji se odnosi na duljinu postupka obavijestiti Vladu. Prema odredbama članka 29. stavka 3. Konvencije odlučio je istovremeno ispitati osnovanost i dopuštenost tog prigovora.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

7. Podnositelj zahtjeva je rođen 1956. godine i živi u Zadru, Hrvatska.

8. Dana 15. srpnja 1995. godine pozajmio je 40.000 njemačkih maraka Z.G.-u i G.G.-u pod uvjetom da mu zajam bude vraćen u roku od 15 dana od zahtjeva za isplatu.

6. Dana 25. kolovoza 1995. godine Z.G. i G.G. su umrli. Nakon toga je pred Općinskim sudom u Zadru pokrenut ostavinski postupak radi nasljeđivanja njihove ostavinske imovine.

7. Dana 4. listopada 1995. godine podnositelj je pokrenuo građanski postupak pred Općinskim sudom u Zadru protiv I.G.-a i M.G.-a (djece Z.G.-a i G.G.-a) tražeći povrat zajma.

8. I.G. i M.G. nisu pristupili na prvo ročište 30. listopada 1995. godine, jer nisu bili pozvani.

9. Drugo je ročište održano 20. studenoga 1995. godine u prisutnosti podnositelja zahtjeva i M.G.-a

10. Dana 12. lipnja 1997. godine i 16. srpnja 1998. godine podnositelj zahtjeva zatražio je od suda da što prije postupi po njegovom tužbenom zahtjevu.

11. Na trećem ročištu 17. studenoga 1998. godine sud je od podnositelja zahtjeva zatražio da dostavi neke dodatne informacije.

12. Na četvrtom ročištu 18. svibnja 1999. godine sud je prekinuo postupak do okončanja ostavinsko postupka navedenog u točki 6. ove presude.

13. Dana 4. lipnja 1999. godine podnositelj zahtjeva je dostavio informacije zatražene 17. studenoga 1998. godine.

14. Dana 24. lipnja 1999. godine podnositelj zahtjeva je ponovno zatražio od suda da po njegovom tužbenom zahtjevu postupi što je prije moguće.

15. I.G. i M.G. nisu pristupili na peto ročište 2. rujna 1999. godine iako su bili uredno pozvani.

16. Na šestom ročištu 21. rujna 1999. godine sud je odgodio raspravu *sine die* na zahtjev punomoćnika I.G.-a i M.G.-a.

17. Dana 26. rujna 2001. godine okončan je ostavinski postupak te je 10. siječnja 2002. godine nastavljen postupak za povrat zajma.

18. Dana 6. veljače 2002. godine sud je održao sedmo ročište i, istoga dana donio presudu kojom je usvojio tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva. Ta je presuda postala pravomoćna jer nije bila uložena žalba.

19. Dana 17. travnja 2002. godine podnositelj zahtjeva dobio je rješenje o ovrši presude.

20. Dana 6. studenoga 2002. godine podnositelj zahtjeva zatražio je da sud ubrza ovršni postupak.

21. Dana 9. prosinca 2003. godine sud je za siječanj 2004. godine zakazao očevid radi procjene vrijednosti stana koji pripada I.G.-u i M.G.-u. Vještak kojeg je imenovao sud nije mogao ući u stan jer I.G. i M.G. nisu bili prisutni. No ipak, vještak je procijenio vrijednost stana i svoj nalaz dostavio sudu 2. veljače 2004. godine.

22. Dana 17. svibnja 2004. godine sud je utvrdio vrijednost stana.

23. Dana 20. srpnja 2004. godine sud je održao prvu dražbu, ali stan nije prodan.

24. Ovršni je postupak još uvijek u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

25. Članak 29. hrvatskoga Ustava jamči, *inter alia*, pravo na sud koji će u razumnom roku odlučiti o nečijim pravima i obvezama.

26. Mjerodavni dijelovi Ustavnoga zakona o Ustavnom sudu (Ustavni zakon o Ustavnom sudu, *Narodne novine*, br. 99/1999 i 29/2002) glasile su kako slijedi:

Članak 62

„Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u nastavku: ustavno pravo).“

Članak 76

„Odlukom kojom se ustavna tužba usvaja, Ustavni sud ukida osporavani akt kojim je povrijeđeno ustavno pravo.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

27. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da je duljina postupka bila nesukladna sa zahtjevom „razumnog roka“ iz članka 6, §1 Konvencije, čija odredba glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

A. Dopuštenost

1. Iscrpljenost domaćih pravnih sredstava

28. Vlada je tvrdila da je podnositelj zahtjeva propustio iscrpiti domaća pravna sredstva zato što nije podnio tužbu Ustavnom sudu zbog duljine postupka, na temelju članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu.

29. Podnositelj zahtjeva osporio je djelotvornost tog pravnog sredstva.

30. Sud ponavlja da je već smatrao kako su pravna sredstva dostupna parničnim strankama na domaćoj razini za podnošenje tužbe zbog duljine postupka „djelotvorna“, u smislu članka 13. Konvencije ako [sprečavaju] navodnu povredu ili njeno trajanje, ili ako [pružaju] odgovarajuću zadovoljštinu za svaku povredu koja se [je] već dogodila.“ (*Kudla v. Poland* [GC], br. 30210/96, § 158, 26. listopada 2000.). Članak 13. stoga nudi alternativu: pravno je sredstvo „djelotvorno“ ako se može upotrijebiti bilo da ubrza odluku sudova koji postupaju u predmetu, ili parničnoj stranci osigurati odgovarajuću zadovoljštinu za odugovlačenja koja su se već dogodila (vidi naprijed citirano *Kudla*, § 159). Po mišljenju Suda, s obzirom na „veliku bliskost“ između članka 13. i članka 35. §1 Konvencije, isto je nužno točno glede koncepta „djelotvornog“ pravnog sredstva u smislu druge odredbe (*Mifsud v. France* (dec.) [GC], br. 57220/00, ECHR 2002-VIII).

31. Sud primijećuje da Vlada nije uputila na neki domaći predmet u kojem je neki pojedinac podnio tužbu na temelju članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu iz 1999. godine zbog duljine postupka a koja bi dovela do sprečavanja prekomjernog odugovlačenja ili kumulacije odugovlačenja, ili do naknade štete za odugovlačenje koje se već dogodilo.

32. U takvim okolnostima Sud smatra da se ustavna tužba na temelju članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu iz 1999. godine ne može smatrati djelotvornim pravnim sredstvom u ovom predmetu.

2. Zaključak

33. Sud smatra kako ovaj zahtjev postavlja pravna pitanja koja su u dovoljnoj mjeri ozbiljna da odlučivanje o njemu ovisi o ispitivanju osnovanosti, time da nije utvrđena nikakva druga osnova s koje bi ga se moglo proglasiti nedopuštenim. Sud stoga zahtjev proglašava dopuštenim. U skladu sa svojom odlukom da primijeni članak 29. § 3. Konvencije (vidi stavak 3. u prednjem tekstu) Sud će odmah razmotriti osnovanost zahtjeva.

B. Osnovanost

34. Podnositelj je ustvrdio da je postupak pred Općinskim sudom u Zadru trajao nerazumno dugo vremena.

35. Vlada je tvrdila kako je predmet složen budući da je bilo potrebno dovršiti drugi postupak kako bi se odlučilo u premetu podnositelja zahtjeva. Isto su tako tvrdili da je podnositelj zahtjeva doprinio prekomjernoj duljini postupka time što nije odgovorio na zahtjev nadležnog suda od 17. studenoga 1998. godine da dostavi neke dodatne informacije do 4. lipnja 1999. godine.

1. Razdoblje koje treba uzeti u obzir

36. Sud primijećuje da je postupak započeo 4. listopada 1995. godine kad je podnositelj podnio tužbu Općinskom sudu u Zadru tražeći povrat zajma od I.G.-a i M.G.-a. Razdoblje koje spada u nadležnost Suda nije započelo tog datuma nego 6. studenoga 1997. godine nakon što je Hrvatska ratificirala Konvenciju. Budući je ovršni postupak još uvijek u tijeku i mora ga se smatrati drugom fazom postupka koji je započeo 4. listopada 1995. godine (vidi presudu *Di Pede v. Italy* od 26. rujna 1996. godine, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV, § 24, i presudu *Zappia v. Italy*, od 26. rujna 1996. godine, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV, § 20), razdoblje o kojem se radi još nije završilo. Postupak tako već traje više od devet godina, od čega gotovo sedam nakon što je Hrvatska ratificirala Konvenciju.

37. Sud dalje primijećuje kako u procjeni razumnosti vremena koje je proteklo nakon 6. studenoga 1997. godine treba voditi računa o fazi do koje je postupak došao do tog datuma.

2. Razumnost duljine postupka

38. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na kriterije utvrđene njegovom sudskom praksom, posebice: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih pravnih izvora, predmet *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII).

39. Glede složenosti predmeta, Sud primijećuje da je predmet podnositelja zahtjeva bio prekinut do okončanja ostavinskog postupka. Čak i pretpostavljajući da je to bilo potrebno i da sam ostavinski postupak nije bio nerazumno dugačak, ostavinski postupak nije završio do rujna 2001. godine (gotovo šest godina nakon što je podnositelj zahtjeva započeo svoj postupak). Općinski sud u Zadru je stoga trebao biti posebice revan u vođenju postupka podnositelja zahtjeva nakon što je bio okončan ostavinski postupak.

40. Glede ponašanja podnositelja zahtjeva, Sud prihvaća da je podnositelju zahtjeva trebalo više od šest mjeseci da Općinskom sudu u Zadru dostavi tražene informacije. Međutim, s obzirom na naprijed naveden prekid njegovog postupka do okončanja ostavinskog postupka, to nije imalo nikakav utjecaj na ukupnu duljinu postupka.

41. S druge strane, glede ponašanja domaćih vlasti, Sud posebice primijećuje kako Općinski sud u Zadru nije poduzeo nikakve korake da ovrši svoju presudu u korist podnositelja zahtjeva između 17. travnja 2002. godine i 9. prosinca 2003. godine (više od godinu dana i sedam mjeseci). Vlada nije pokušala opravdati tako dugo razdoblje neaktivnosti u ovršnom postupku.

42. U takvim okolnostima Sud zaključuje da je odgoda koja se odnosi na ovrhu, nakon dugog prekida kao što je bio ovaj, dovoljna da bi Sud mogao zaključiti da se u predmetu podnositelja zahtjeva nije postupilo u razumnom roku. Stoga je došlo do povrede članka 6, § 1 Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

43. Članak 41. Konvencije predviđa:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

44. Podnositelj zahtjeva je zatražio 7.000 EUR na ime nematerijalne štete.

45. Vlada je smatrala kako je iznos koji podnositelj zahtjeva traži pretjeran.

46. Sud primijećuje nerazumno dugo trajanje postupka podnositelja zahtjeva i smatra da je moralo doći do nekih osjećaja frustracije i napetosti, što opravdava dosudu naknade nematerijalne štete. Temeljeći svoju procjenu na pravičnoj osnovi i imajući na umu okolnosti predmeta – osobito ukupno trajanje postupka - Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje 3.600 EUR, uvećanih za sve poreze koje bude potrebno zaračunati (vid, *inter alia*, *Radoš and Others v. Croatia*, no. 45435/99, § 113, 7. studeni 2002).

B. Troškovi i izdaci

47. Podnositelj zahtjeva je zatražio i 10.000 EUR za troškove i izdatke nastale pred domaćim sudovima i 5.000 EUR za one nastale pred Sudom

48. Vlada je smatrala da su ti iznosi također prekomjerni.

49. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu svojih troškova i izdataka ukoliko se dokaže da su stvarno i nužno nastali i da su bili razumni glede količine. U ovom predmetu, uzimajući u obzir informacije koje ima i naprijed navedene kriterije, Sud primijećuje da podnositelja zahtjeva nije pretrpio pred domaćim sudovima bilo kakve dodatne troškove i izdatke zbog duljine postupka (vidi, *inter alia*, *Rajak v. Croatia*, br. 49706/99, § 59, 28. lipanj 2001). Glede pravnih troškova i izdataka koje je imao pred njim, Sud primijećuje da podnositelj zahtjeva nije imao pravnog zastupnika pred njim. Stoga se pretrpljeni troškovi sastoje od troškova poštarine i izdataka za fotokopiranje relevantnih dokumenata. Sam ocjenjujući, Sud smatra razumnim podnositelju zahtjeva dosuditi 500 EUR, uz sve poreze koje bude potrebno zaračunati (vidi *inter alia* *Šoć v. Croatia*, br. 48763/99, § 126, 9. svibnja 2003.).

C. Zatezna kamata

50. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev u odnosu na duljinu postupka dopuštenim;

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti slijedeće iznose koje treba pretvoriti u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja:

- (i) 3.600 EUR (tri tisuće šest stotina eura) na ime nematerijalne štete;
- (ii) 500 EUR (pet stotina eura) na ime troškova i izdataka;

- (iii) sve poreze koje bude trebalo zaračunati na gornje iznose;
- (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

4. odbija ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 18. studenoga 2004. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren NIELSEN
Tajnik

Christos ROZAKIS
Predsjednik